

Avverka fjällnära skogen?

Normalt skogsbruk får nu för lite vikt mot naturvård i fjällnära skogar!

Avverkning i fjällnära skogar kan antas komma att minska med striktare tillämpning av domstolars lagtolkning och med fler avverkningsförbud av skogsstyrelsen. Som en följd av detta kommer mer naturvårdspengar att användas för fjällnära skogar och avverkningarna kommer att minska, se:

<http://www.skogssnack.se/skogsstyrelsens-osynliga-skyddsform/> ;

<http://www.skogssnack.se/strategierna-for-formellt-skydd-av-skog-behover-uppdateras/> ;

<https://gunnarlinden.wordpress.com/2016/04/14/ar-skogsagarna-de-storsta-vinnarna-i-anok-malet/>.

Skälet är skydd av områden som är livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som är särskilt skyddsvärda. Detta leder till att mer fjällnära skog på sikt kommer att övergå i naturtyp eller naturskogsliknande skog. En större del av medlen som avsätts för naturvård och en större del av restriktioner markägare utsätts för inträffar i fjällnära skog.

Detta verkar helt fel prioritering och ineffektiv användning av naturvårdsresurser, om syftet verkligen är att skydda arter. Den fjällnära skogen ligger över eller nära vad som fordras för gynnsam bevarandestatus, dvs hög andel naturtyper (representativa för den skog som fanns tidigare), medan statusen för skogen i resten av landet ligger långt ifrån vad bevarandekologerna tycker är önskvärt. Idag är hälften av den fjällnära skogen formellt skyddad i form av nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden. Det verkar ogenomtänkt att ytterligare öka den från skogsbruk undantagna arealen i fjällnära skog i långt högre grad än i resten av landet.

Ekologerna anser att för att arterna skall klara sig behövs 20% av den ursprungliga skogen (referensvärde för att naturtyp skall nå gynnsam bevarandestatus). Läget i skogen beskrivs nedan med två figurer från <http://svenskbotanik.se/wp-content/uploads/2014/03/Sebastian-Sundberg-FK2014.pdf> och två från analyser av riksskogstaxeringen.

Den alpina regionen (ALP) kan sägas svara mot "fjällnära", 2013 är senaste skattningen, 2007 ges för att analysera om läget förändras. Av figurerna framgår att läget är mycket bättre för Alpin än för resten av Sverige. Färgerna i figurens rutor svarar mot hur långt från önskesituationen man ligger. **Intensivt rött** är dåligt och **intensivt grönt** tillfredställande. Läget är dramatiskt mycket bättre i det alpina området. Tre av fem naturtyper har tillfredställande status. Inte någon naturtyp är markerad med högrött ("dåligt"). För det boreala och kontinentala området (resten av Sverige) är läget dåligt. Bara en naturtypsruta av 25 är tillfredställande. Även för de naturtyper där läget inte anses tillfredställande i det alpina området är det mycket värre i resten av Sverige. Uttryckt i arealer så finns det i det alpina området tillräckligt av 3 naturtyper, medan för 3 naturtyper är arealen något men inte mycket för liten. 38% av skogen är naturtyper. För det boreala området (BOR, huvuddelen av landet) finns det mycket för lite av 13 av 16 naturtyper och 6% av skogen är naturtyper. Skogen anses behöva minst 20% naturtyper för att tillräckligt många arter skall ha en tillräckligt stor livsmiljö.

SKOG		ALP		BOR		KON	
Kod	Svenskt namn	2007	2013	2007	2013	2007	2013
9010	* Taiga	U2-	U1-	U2-	U2-	U2-	U2
9050	Näringsrik granskog	FV	U1-	U2-	U2-		
9060	Åsbarrskog		X	U2-	U2-		
9180	* Ädellövskog i branter			U2	U2	U2	U2
9190	Näringsfattig ekskog			U1	U2	U2	U2
9080	* Lövsumpskog			FV	U2	U2	U2
91F0	Svämädellövskog			U2+	U2	X	U2
9020	* Nordlig ädellövskog			U2	U2+	U2	U2
9110	Näringsfattig bokskog			U2	U2+	U2	U2
9130	Näringsrik bokskog			U2	U2+	U2	U2
9160	Näringsrik ekskog			U2	U2+	U2	U2
91E0	* Svämlövskog	FV	FV	U1+	U1	U2	U2
9030	* Landhöjningskog			U1	U1		
91D0	* Skogsbevuxen myr	FV	FV	FV	FV	U1-	U1
9040	Fjällbjörskog	FV	FV				

Areal skogsnaturtyper

Naturtypsgrupp	Kod	cv (%)	ALP (ha)	BOR (ha)	KON (ha)
Fjällbjörskog	9040	10	1,447,000		
Barr- & triviallövsog			806,000*	1,460,800**	6,700**
Taiga	9010	4	737,000*	1,330,000**	4,400**
Landhöjningskog	9030	30		16,200*	
Näringsrik granskog	9050	11	66,100*	74,600**	
Åsbarrskog	9060	44		4,700**	
Lövsumpskog	9080	18		20,700**	1,900**
Svämlövskog	91E0	24	2,900	14,600*	400**
Skogsbevuxen myr	91D0	3	182,000	1,880,000	16,600
Ädellövskog				20,165**	14,537**
Nordlig ädellövskog	9020	14		7,800**	2,500**
Näringsfattig bokskog	9110	29		1,400**	2,200**
Näringsrik bokskog	9130	17		900**	5,700**
Näringsrik ekskog	9160	18		7,200**	1,600**
Ädellövskog i branter	9180	42		1,500**	1,800**
Näringsfattig ekskog	9190	39		1,300**	700**
Svämädellövskog	91F0	-		65**	37**
Nuvarande areal (ha) utom 9040 och 91D0			806,000*	1,480,965**	21,237**
Nuvarande areal skogsnaturtyper av total skogstäckt areal (%)			38	6	4

*under ref värde; **>10% under ref värde

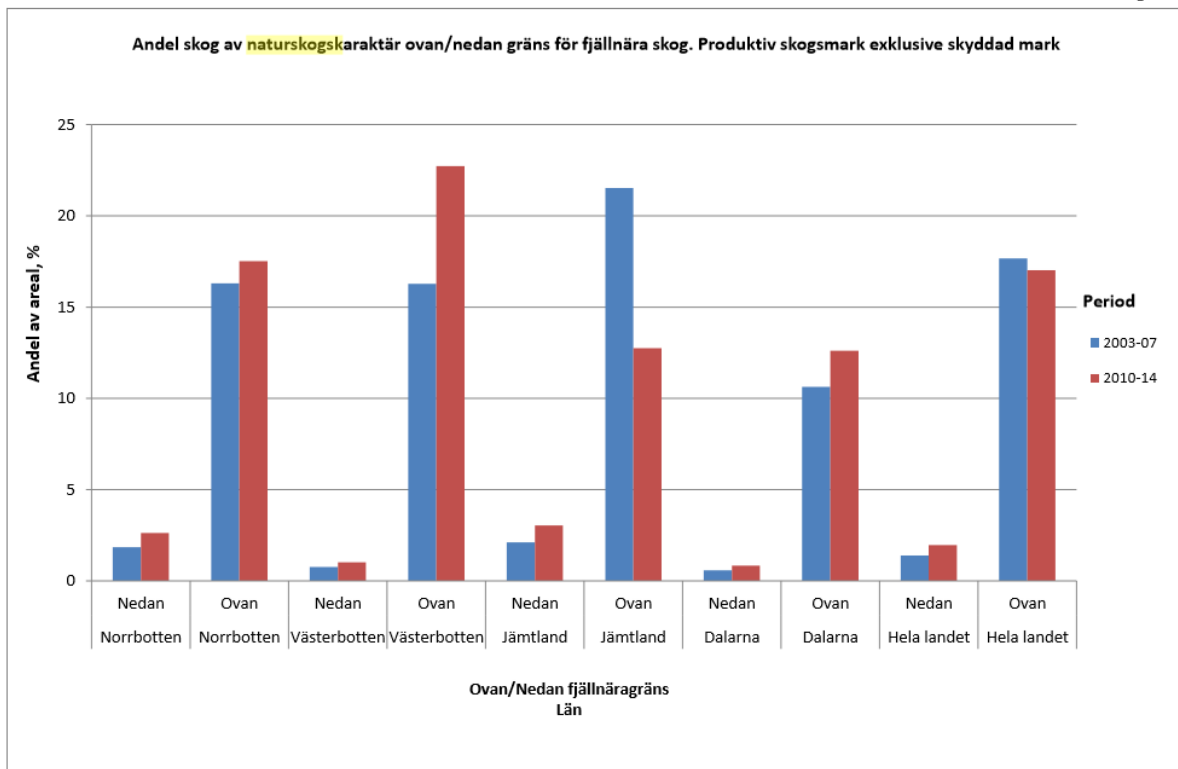
Information om förekomst av naturskogsliknande skog finns i Kempe och Dahlgren (2016)

”Uppföljning av miljötillståndet i skogslandskapet baserat på Riksskogstaxeringen”

<http://www.lansstyrelsen.se/norrboten/Sv/publikationer/miljo%20och%20klimat/Tillst%C3%A5ndet%20i%20milj%C3%B6n/rapport-uppf%C3%B6ljning-milj%C3%B6tillst%C3%A5ndet-komprimerad-KLAR.pdf>

Bilaga 5.3 nedan visar arealen naturskogsliknande fjällnära produktiv oskyddad skog. Andelen ligger något under 20% i den fjällnära skogen, medan den bara är en tiondel så stor i resten av skogen.

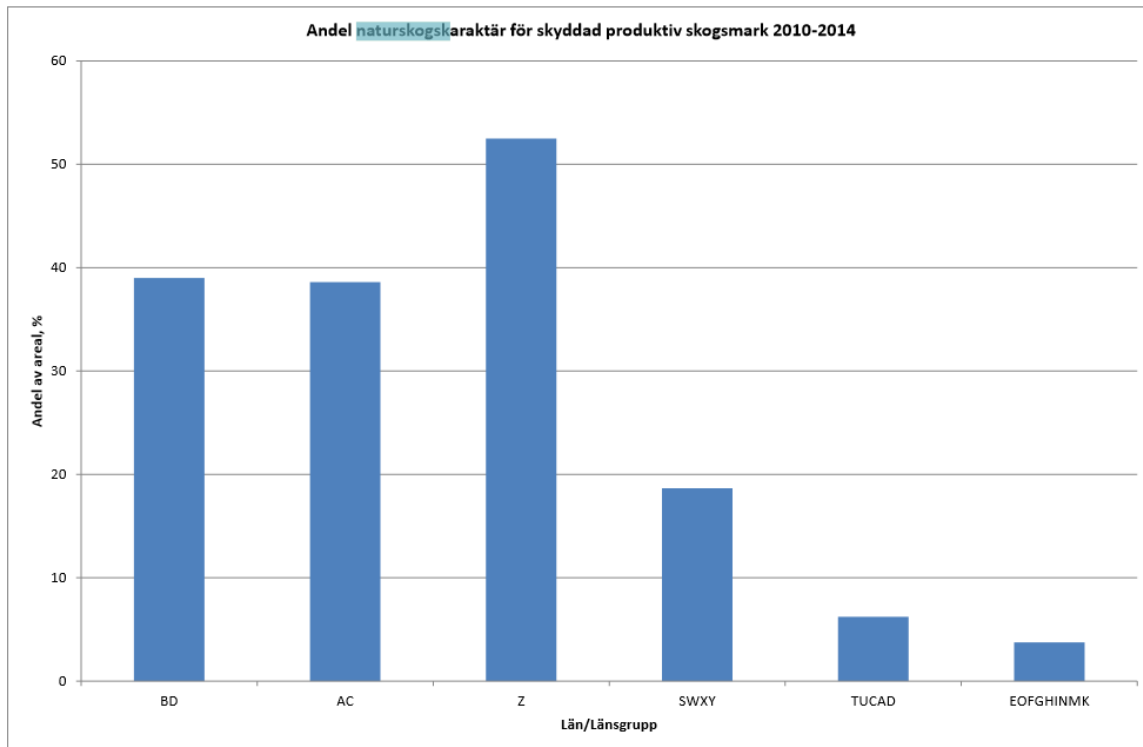
Bilaga 5.3

Figuren nedan visar att 40% av den skyddade skogen är naturskogsliknande.

Eftersom hälften av de fjällnära skogarna är skyddade finns det väsentligt över 20% skogar med naturskogskaraktär i det fjällnära området.

Bilaga 5.2

Det är inte likhetstecken mellan naturtypskog och naturskogsliknande. Det är inte likhetstecken mellan alpin och fjällnära. All skog är inte produktiv. Och det finns goda skäl att ifrågasätta behovet av så mycket som 20% av varje naturtyp för att trygga arterna. Det borde verkligen tillsättas någon att titta närmare på det.

Det verkar som naturskogsliknande fjällnära skogar, inkluderande både skyddade och oskyddade, var ungefär 30% medan naturtypsskogar är 38%, jag får intrycket att naturskogsliknande skogar är lägre. Det är naturligtvis logiskt att det är så eftersom naturtyper också bör inräkna successioner som inte är mogna naturskogar, men det är dimmigt för mig om det verkligen tas tillräckligt hänsyn till detta.

Den ursprungliga huvudanledningen anledningen till att det fordras tillstånd för avverkning i fjällnära skogar är skogsproduktionskäl. Det befarades att föryngringen skulle bli otillfredställande och "kalfjället breda ut sig". Även om sådana farhågor fortfarande kan vara berättigade, har chansen för misslyckade föryngringar generellt minskat med bättre planteringsmaterial, ökad kunskap och global warming. Det verkar som de fjällnära skogarna nu inte kännetecknas av den balans mellan skogsbruk och andra intressen som uttrycks i portalparagrafen, utan att det blivit en snedsits mot naturvård.

Men visst ter det sig slående att habitatet och därmed arterna i den fjällnära skogen ter sig mycket mindre hotade än i resten av landet. Det kan kanske nu ses som positivt för mångfalden med några mindre avverkningar eftersom de blir ett relativt litet inslag med annorlunda nischer. Visserligen anses många fjällnära skogar ha höga naturvärden, men ett "naturvärde" borde väl vara mindre vikt om det är vanligt förekommande? När de naturliga störningarnas betydelse minskat kan balansen bli bättre med ett inslag av avverkning.

Hur går det med den fjällnära skogen när det blir varmare? Den borde dra sig närmare fjället. Och kanske borde den geografiskt gränsen för fjällnära också dras närmare fjället. Därmed kanske

skyddad areal och naturskogsliknande nedanför men gränsande till tidigare fjällnära skulle öka. Den fjällnära skogen kanske växer igen och blir mer störande för storslagna fjäll?

Det verkar förnuftigt att undvika åtgärder som ytterligare reducerar skogsbruksmöjligheterna i fjällnära skog, dvs inte stoppa fler fjällnära avverkningar av diffusa naturvårdsskäl (som höga naturvärden eller nära till skyddad skog).

Dag Lindgren 160417 <http://daglindgren.upsc.se/Naturv/FjallnaraNaturtyp.pdf>